

SALONUL DE IARNĂ AL MEDICILOR. 1966-2009. Album retrospectiv

Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2009
172 de pagini

Am în față albumul retrospectiv *Salonul de iarnă al medicilor. 1966-2009*. Cifra rotundă, prilej de sărbătoare și priviri evaluative, nu *Salonul* o dă, ci învățământul medical românesc de la Cluj, ajuns nonagenar. Dar el, *Salonul*, conferă un accent în plus și culoare unui eveniment de o însemnătate atent, sobru și responsabil scoasă în evidență de UMF Iuliu Hațieganu în noiembrie 2009.

Într-o prezentare grafică de excepție (datorată Carolinei Banc și tiparului executat de IDEA Design & Print, Cluj), albumul (172 de pagini, format 21x26 cm, carton cretat; editat de Casa Cărții de Știință, 2009) panoramează impresionant o veritabilă *Istorie* a interferențelor și diversității. El vorbește despre **38 de ediții** ale Salonului, despre cei **275 de medici și farmaciști** din toată țara (din Cluj-Napoca, în primul rând, firește, dar și din București, Baia Mare, Timișoara, Iași, Oradea, Brașov, Galați, Sibiu, Bistrița, Târgu Mureș, Arad, Alba Iulia, Târgu Jiu, Mediaș, Râmnicu Vâlcea ș.a.m.d.) care au expus de-a lungul anilor pictură, grafică, sculptură, fotografie, artă decorativă. Vorbește despre **începuturi**: în decembrie 1966, profesorii Dumitru Dumitrașcu și János Szántay dau viață unei idei cu aer de aventură juvenilă și îndrăznesc generos – are loc prima expoziție a medicilor-pictori (în holul Casei de Cultură a Studenților; din 1971, *Salonul* se mută în spațiul elegant și primitiv al Muzeului de Artă), iar profesorul Crișan Mircioiu semnează, în paginile *Făcliei*, cea dintâi cronică, una de întâmpinare și de susținere colegială. Vorbește despre **creșteri, izbânzii și obstacole**, descrise de *Privirea istorică* semnată de D. Dumitrașcu, de cuvintele însoțitoare ale rectorilor, de la Octavian Fodor la Constantin Ciuce, de fragmentele documentare reunite în consistentul *Dosar de presă* – au scris despre *Salon* cu finețe și entuziasă solidaritate/părtinire nu doar D. Dumitrașcu, ci și Șt. Milcu, Mircea Țoca, Livia Drăgoi, Alexandra Rus, Alexandru Cristea, Ilie Călian, Negoită Lăptoiu, Viorica Guy-Marica, Alexandra Topârceanu, Mariana Filimon, Vasile Radu, Paula Romanescu, Virgil Lazăr, Michaela Bocu ș.a. Toate acestea depun mărturie asupra modului în care medicii-plasticieni au știut să-și asigure și să-și păstreze o anume, necesară, independență. Implicarea profundă în viața semenilor și autonomia gesticulației artistice nu s-au aflat niciodată în conflict, ci în subtilă conlucrare. Saloanele succesive au asumat inteligent și abil *contexte*, trăindu-le personalizat, și au știut să exploateze discret *conjuncturi*, atenuându-le efectul nociv. D. Dumitrașcu o spune, de altminteri, răspicat: „Marea noastră șansă era că lucram

absolut, dar absolut independenți [...] Era mai curând o apologie a frumosului din lume, o pledoarie pentru armonie și echilibru, vis uneori, nostalgie poate, oricum o ieșire într-un univers mai generos demnității umane.”

În 1990, se înființează „Asociația Medicilor Plasticieni” (președinte D. Dumitrașcu, secretar, János Szántay). Saloanele continuă, adaptându-se din mers vremurilor noi. Pentru medicul-plastician, umanistul cu dublă angajare, aservirea era exclusă din start. „Artele” sale își exersează diaprura într-o gesticulație a dăruirii, a ocrotirii, a nobleței. Nu sunt simple vorbe mari acestea, ci semnamente ale menirii de a *vindeca*. Trupul uman și cel social în egală măsură.

Redactat de dr. Laura Poantă, care a preluat, în 2008, răspunderea organizării *Salonului*, albumul expune, în cea de-a doua jumătate a sa, *Tablouri dintr-o expoziție* – un album retrospectiv selectiv care „instrumentează” dosarul din prima jumătate. Oricine răsfoiește, fie și în fugă, albumul va înțelege mai bine ce înseamnă cuvintele-cheie ale comentariilor: *coexistență posibilă – medic și plastician, imaginație și sensibilitate, gustul pentru frumos, imagine vie, între medicină și artă, a doua pasiune*. Și va înțelege și sensul adânc al cuvintelor lui Octavian Fodor: „apare peste tot o căutare a echilibrului și a demnității, orientări care exclud anxietățile demobilizante și cultivarea feluritelor stări poluante pentru spiritul uman, pe care medicina însăși încearcă să le asaneze. Este o artă de *chemare*, care nu se consumă ca divertisment, ca detașare de lumea în care trăim, pentru a uita, un timp oarecare, dificultățile și obligațiile presante care ne ocupă existența”. Ideea este reluată, într-o nouă formulare, de Laura Poantă: „Deși s-a vorbit adesea despre refugiul în artă, necesar după ore lungi petrecute în teritoriul stresant al bolii, eu cred că e vorba mai degrabă de *complementaritate*. Arta de a *vindeca*, de a ameliora disfuncții ale trupului omenesc în spațiul aseptice al clinicii ori al cabinetului nu exclude, ci presupune admirația pentru trupul omenesc sănătos, pentru peisajul natural exuberant și pentru metafora plastică ... Să fii medic și pictor în același timp înseamnă să încerci un echilibru, să ocolești perspectiva monotonă și monocordă, să exersezi *diversitatea*.”

Reproducerile color și cele alb negru sunt proba unor surprinzătoare și extrem de diverse abilități expresive. Nu voi cita niciun nume. Deși există câteva personalități artistice consacrate, pentru care pictura nu mai e de mult un simplu *violon d'Ingres*, ci o profesiune în deplinătatea

atestatelor sale, mi-ar fi greu să exclud vreo lucrare drept ne semnificativă. Exact acesta e mesajul: fiecare în parte și toate împreună, în *Saloane* ori în cataloage și albume, lucrările medicilor-plasticieni *fac sens*. Prin fiecare linie, pată de culoare, umbră, prin fiecare relief, ei repetă același lucru pe voci și tonuri felurite: medicina și arta sunt

valențe posibile, active simultan și legitime ale angajării în confruntarea cu răul și suferința, cu limitările pe care lumea le pune ființei umane.

Irina Petraș